

Rekenkamer Amsterdam

Tweede Opvolgingsonderzoek Armoedebeleid in Amsterdam

De inzet van inkomensondersteunende maatregelen

Rekenkamerbrief 2016 – 03

16 november 2016

Geachte leden van de gemeenteraad,

De rekenkamer onderzocht in de periode 2009-2010 het armoedebeleid van de gemeente Amsterdam. De resultaten van dit onderzoek zijn weergegeven in het rapport *Armoedebeleid in Amsterdam. De inzet van inkomensondersteunende maatregelen* dat in mei 2010 verscheen. Het onderzoek spitste zich, zoals de titel al aangeeft, toe op de inzet van inkomensondersteunende maatregelen (-voorzieningen). Daarbij werd gekeken of het gemeentelijke armoedebeleid in de periode 2006-2009 op een doeltreffende, doelmatige en rechtmatige wijze bijdroeg aan het bestrijden van de financiële effecten van armoede en het stimuleren van participatie van minima in de maatschappij. De rekenkamer deed tien aanbevelingen voor verbetering van het beleid en de uitvoering van inkomensondersteunende maatregelen.

In 2013 hebben wij onderzocht in hoeverre het college van burgemeester en wethouders de aanbevelingen uit 2010 had opgevolgd. We concludeerden toen dat zeven van de tien aanbevelingen nog in uitvoering waren en dat we op een later moment een tweede opvolgingsonderzoek zouden uitvoeren. Met dit tweede opvolgingsonderzoek willen wij de gemeenteraad informeren over de wijze waarop het college van burgemeester en wethouders in 2016 uitvoering heeft gegeven aan de aanbevelingen uit het onderzoek van 2010. De volgende onderzoeksvragen staan daarbij centraal:

1. In welke mate heeft het eerste opvolgingsonderzoek aanleiding gegeven tot een gedachtewisseling en behandeling in de gemeenteraad?
2. In welke mate is uitvoering gegeven aan de aanbevelingen van de rekenkamer?
3. In hoeverre heeft het college aandacht voor de aandachtspunten uit het eerste opvolgingsonderzoek?

In deze rekenkamerbrief gaan we eerst in op de belangrijkste bevindingen over de behandeling van het eerste opvolgingsonderzoek door de gemeenteraad. Vervolgens laten we zien in hoeverre de aanbevelingen uit 2010 zijn opgevolgd en uitgevoerd. In het verlengde daarvan geven we onze conclusies en overwegingen. Meer gedetailleerde bevindingen zijn terug te vinden in ons onderzoeksrapport dat is te vinden op de website van de rekenkamer (www.rekenkamer.amsterdam.nl). Tot slot volgt ons nawoord waarin wij reageren op de bestuurlijke reactie van het college. Deze reactie van het college is als bijlage toegevoegd.

1. Behandeling in raadscommissie en gemeenteraad

Na het verschijnen van het eerste opvolgingsonderzoek in februari 2014 is het onderzoek als actualiteit ingebracht bij de raadsvergadering van 12 maart 2014. Bij deze behandeling zijn mondelinge vragen aan de toenmalige wethouder gesteld. De vragen betroffen de volgende onderwerpen: het niet opvolgen van de aanbevelingen, het ontbreken van inzet van het college om de armoedeval te voorkomen en het belang van inzicht in de uitvoeringskosten van de verstrekte inkomensondersteuning. De wethouder liet daarop weten van mening te zijn dat het merendeel van de aanbevelingen wel is opgevolgd en uitgevoerd maar dat het niet zal lukken om de bijdrage van de maatschappelijke participatie van minima te concretiseren, dat de armoedeval niet voorkomt in Amsterdam en dat de uitvoeringskosten zijn teruggebracht naar 8% van het totale budget. Hij wilde op een later moment graag in gesprek met de gemeenteraad over deze onderwerpen.

Op 17 september 2014 wordt het rapport van het eerste opvolgingsonderzoek in de raadscommissie WE - in aanwezigheid van de nieuwe wethouder - besproken. De wethouder was in zijn reactie positief over het rapport van de rekenkamer en was voornemens de uitvoering van de aanbevelingen voortvarend op te pakken. Zo noemt hij onder meer: het belangrijk te vinden om de doelen van het armoedebeleid te concretiseren en meetbaar te maken, tevens wilde hij het bereik van de armoedevoorzieningen verhogen en de kwaliteit van de armoedemonitor vergroten. De gemeenteraad besluit op 1 oktober 2014 om kennis te nemen van de rekenkamerbrief en het college van burgemeester en wethouders te vragen om aandacht te geven aan de twee aandachtspunten die in de rekenkamerbrief worden genoemd.

2. Opvolging van de aanbevelingen

Wij geven in tabel 1 een overzicht van de 10 aanbevelingen uit het oorspronkelijke onderzoek en de mate waarin die in 2010 door de gemeenteraad waren overgenomen (kolom 2), de mate waarin die in 2013 waren uitgevoerd (kolom 3) en de mate waarin die in 2016 zijn uitgevoerd (kolom 4). De mate waarin de aanbeveling is overgenomen of in uitvoering is, is aangegeven in de kleuren **rood** (niet), **blauw**, (in uitvoering), **oranje** (gedeeltelijk) en **groen** (volledig). Daarnaast hebben we in de laatste kolom met pijlen laten zien of wij daarbij ten opzichte van onze bevindingen uit 2013 een verbetering of een verslechtering constateren.

Tabel 1 - Samenvatting van de oordelen van de rekenkamer over de uitvoering van de aanbevelingen door het college van burgemeester en wethouders

Aanbevelingen ¹	2010	2013	2016
1 Maak de doelen van het armoedebeleid meer concreet en meetbaar.	●	●	● ↑
2 Analyseer de mogelijkheden om de effecten van de armoedeval te verminderen.	●	●	● ↑
3 Verbeter de kwaliteit van de armoedemonitor om het inzicht in de doeltreffendheid van het armoedebeleid in Amsterdam te vergroten.	●	●	● ↑
4 Onderzoek de afname van het gebruik van de inkomensondersteunende maatregelen en let hierbij met name op het afgenomen bereik van maatregelen gericht op langdurige minima ²	●	●	● ↑
5 Benader meer minimahuishoudens actief om het bereik van de inkomensondersteunende maatregelen te verhogen door verbeterde bestandskoppeling.	●	●	● ↑
6 Neem maatregelen om de toegankelijkheid van inkomensondersteunende maatregelen op peil te houden en waar mogelijk te verbeteren door: <ul style="list-style-type: none"> • Inrichten van één loket voor alle inkomensondersteunende maatregelen. • Het effect van de voorlichtingscampagne te meten en aan te passen. 	●	●	● ↑
7 Breng de uitvoeringskosten van de inkomensondersteunende maatregelen systematisch in beeld.	●	●	● ↓
8 Ontwikkel per inkomensondersteunende maatregel normen voor de verhouding tussen uitvoeringskosten en de omvang van de verstrekte inkomensondersteuning.	●	●	● ↓
9 Gebruik het declaratiesysteem van de <i>Scholierenvergoeding</i> om de juiste besteding door minimahuishoudens te controleren.	●	●	● ↑
10 Analyseer periodiek de verstrekte bijzondere bijstand om verschillen in de behandeling van aanvragen te signaleren en tijdig noodzakelijke aanpassingen of aanvullingen in de beleidsvoorschriften te kunnen maken opdat een gelijke behandeling van gelijke gevallen wordt gegarandeerd.	●	●	● ↑

● volledig, ● gedeeltelijk, ● niet, ● nog in uitvoering, ↑ verbetering t.o.v. 2013, ↓ verslechtering t.o.v. 2013

We constateren dat in september 2016 drie aanbevelingen niet zijn uitgevoerd, twee aanbevelingen gedeeltelijk zijn uitgevoerd en dat vijf aanbevelingen zijn uitgevoerd. In vergelijking met het opvolgingsonderzoek in 2013 zien we bij acht van de tien aanbevelingen een verbetering. Hieronder geven we een nadere toelichting op de opvolging van de aanbevelingen.

¹ De aanbevelingen zijn hier in verkorte vorm weergegeven. De volledige tekst van de aanbevelingen is opgenomen in het onderzoeksrapport van het tweede opvolgingsonderzoek.

² Een deel van deze aanbeveling is achterhaald (onderzoek naar afname bereik maatregelen bij langdurige minima). De gemeente monitort wel systematisch het gebruik. Vandaar dat we concluderen dat de aanbeveling is uitgevoerd.

Kwaliteit van de monitoring, bestandskoppeling, toegankelijkheid, communicatie en declaratiesystemen zijn verbeterd

We zien in 2016 dat de afdeling Armoedebestrijding stappen heeft gezet om verbeteringen door te voeren. We noemen de verbeteringen hier puntsgewijs:

- De kwaliteit van de monitoring is verbeterd (aanbeveling 3). De gemeente heeft beter zicht op de omvang van de totale doelgroep door het gebruik van CBS-data en omdat bij het bepalen van de doelgroep meer gebruik wordt gemaakt van gegevens die aansluiten bij het gemeentelijk beleid (zo worden bijvoorbeeld de inkomsten van kinderen niet meegerekend). Ook heeft de gemeente beter in beeld hoeveel voorzieningen zijn verstrekt en rapporteert hier ook over (aanbeveling 4).
- De kwaliteit en de beheersing van de bestandskoppeling (aanbeveling 5) is verbeterd. Bij de bestandskoppelingen wordt nu gebruikgemaakt van meerdere informatiebronnen, worden mutaties eerder meegenomen en is de frequentie van de koppeling verhoogd, waardoor bestanden actueler zijn. De aanschrijvingen om de minimahuishoudens te attenderen op de inkomensondersteunende maatregelen sluiten hierdoor beter aan op de doelgroep.
- De toegankelijkheid van de inkomensondersteunende voorzieningen is door verschillende maatregelen verbeterd (aanbeveling 6), zo is er nu één aanvraagformulier waarmee alle voorzieningen tegelijk kunnen worden aangevraagd en wordt er meer gebruikt gemaakt van de gegevens over minima die al bij de gemeente bekend zijn.
- De communicatie over de inkomensondersteunende maatregelen (aanbeveling 6) is verbeterd: de tekst op de website is aangepast, er zijn folders ontwikkeld en er worden specifieke campagnes opgestart. Hierbij wordt rekening gehouden met de vraag van de doelgroep. Verder heeft de gemeente met de evaluatie van de campagne voor de collectieve zorgverzekering eind 2015 een begin gemaakt met het meten van de effecten van de voorlichtingscampagnes.
- Het proces rondom de controle van de verlening en declaraties bij de scholierenvergoeding (aanbeveling 9) is verbeterd. Bij het verstrekken van de bijzondere bijstand zijn maatregelen genomen om de verschillen in behandeling van de aanvragen te verkleinen (aanbeveling 10). Bij beide processen zijn nog verdere verbeteringen in ontwikkeling.

Met de verbeterde kwaliteit van de monitoring en de betere beheersing van de bestandskoppeling laat de gemeente bovendien zien oog te hebben voor de twee aandachtspunten van de rekenkamer uit de rekenkamerbrief van 20 februari 2014.

Gemeente werkt aan concrete en meetbare doelen, maar dit is nog niet op alle punten voldoende
De gemeente heeft inspanningen gepleegd om de doelen van het armoedebeleid meer concreet te maken (aanbeveling 1). Zo zijn er in de begroting 2017 voor drie inkomensondersteunende voorzieningen indicatoren en streefwaarden vastgesteld. Het hoofddoel van het gemeentelijk armoedebeleid is om met de inkomensondersteunende voorzieningen bij te dragen aan de maatschappelijke participatie van minima. In 2013 was er een begin gemaakt om dit doel te concretiseren. In 2016 blijkt echter dat dit nog niet gerealiseerd is. De gemeente heeft nog geen besluit genomen of ze kiest voor een meer

overkoepelend doel met bijpassende indicator voor maatschappelijke participatie of voor verschillende doelen en indicatoren voor maatschappelijke participatie per inkomensondersteunende maatregel.

Amsterdam heeft geen goed zicht op de armoedeval en de maatregelen om deze tegen te gaan

De gemeente Amsterdam heeft in 2014 tweemaal een onderzoek laten uitvoeren naar de armoedeval (aanbeveling 2). In het eerste onderzoek wordt geconcludeerd dat er sprake is van een armoedeval bij gezinnen met kinderen bij een inkomensstijging van 110% van het wettelijk sociaal minimum³ (wsm) naar 120%. In die gevallen is de bestedingsruimte bij een inkomen van 120% wsm lager dan bij een inkomen van 110% wsm. In het tweede onderzoek wordt geconcludeerd dat er bij de meeste huishoudens geen sprake is van een armoedeval. Alleen bij gezinnen met een inkomen van 130% wsm en een samenloop van de regeling chronisch zieken en gehandicapten en de scholierenvergoeding is dit volgens het Nibud wel het geval. In deze onderzoeken werd niet specifiek aandacht besteed aan maatregelen om de armoedeval tegen te gaan. Uit de stukken en gesprekken blijkt dat de gemeente geen beleid voert op het tegengaan van de armoedeval. Gezien de conclusie over het vrijwel ontbreken van de armoedeval is het begrijpelijk dat de gemeente niet actief op zoek is gegaan naar maatregelen om de armoedeval tegen te gaan.

Wij plaatsen echter een belangrijke kanttekening bij het tweede Nibud-onderzoek. In dit onderzoek wordt alleen van een armoedeval gesproken als de bestedingsruimte van hogere inkomenscategorieën lager uitkomt dan bij bijstandsniveau (100% wsm).⁴ Hiermee wijkt het Nibud – overigens op verzoek van de gemeente - af van zijn eerste onderzoek en ook van de meer gangbare definitie, waarbij van een armoedeval wordt gesproken als een hoger inkomen leidt tot een lagere bestedingsruimte als gevolg van wegvallende inkomensvoorzieningen. Als deze meer gangbare definitie van de armoedeval wordt gebruikt dan luidt de conclusie dat er voor alle huishoudens een armoedeval is als het netto inkomen stijgt van 120% wsm naar 130% wsm. Het is uiteraard altijd mogelijk om te kiezen voor een afwijkende definitie dan de gangbare, maar wij vinden het dan wel essentieel dat afwijkingen van de gangbare definitie of van definities uit eerdere onderzoeken plus de daarmee samenhangende consequenties inzichtelijk moeten worden gemaakt Dat is nu onvoldoende het geval.

Ook op andere punten plaatsen wij kanttekeningen bij het onderzoek dat is uitgevoerd naar de armoedeval. Zo maakt het rapport onvoldoende inzichtelijk dat een stijging van het netto inkomen niet leidt tot een substantiële stijging van het besteedbaar inkomen. Terwijl dit wel duidelijk uit de cijfers blijkt. Een stijging van het inkomen bij een echtpaar met kinderen zonder zorgkosten van € 406 per maand (130% wsm) leidt

---

³ Het wettelijk sociaal minimum is het bedrag dat iemand minimaal nodig heeft om te kunnen leven. Dit bedrag wordt vastgesteld door het ministerie van Sociale Zaken vastgesteld. De hoogte van het wettelijk sociaal minimum is afhankelijk van de leeftijd en leefsituatie. Het sociaal minimum is meestal even hoog als een bijstandsuitkering. [bronnen: www.uwv.nl & www.rijksoverheid.nl]

⁴ Als bij het inkomen van 130% wsm de bestedingsruimte lager is dan bij 120% wsm dan wordt in het tweede Nibud onderzoek niet geconcludeerd dat er sprake is van een armoedeval.

bijvoorbeeld tot een vergelijkbare bestedingsruimte op bijstandsniveau (€ 3 lager). Dit laat zien dat als je eenmaal gebruik maakt van inkomensondersteunende maatregelen dat de inkomensstijging groot moet zijn om er financieel op vooruit te gaan. Daarnaast is in het onderzoek geen duidelijk overzicht opgenomen waarin per inkomensondersteunende voorziening (zowel landelijk als gemeentelijk) duidelijk wordt gemaakt welke bedragen wegvallen bij een hoger inkomen. Dat betekent dat het effect van de verschillende gemeentelijke regelingen op de armoedeval niet specifiek gemaakt is. Tenslotte is de berekening van de armoedeval gebaseerd op netto inkomens in plaats van bruto inkomens. De gemeente kent de inkomensondersteunende voorzieningen toe op basis van het bruto inkomen. Dit betekent dat bij de berekening van de armoedeval in de Nibud-onderzoeken een andere groep wordt bekeken dan de groep die daadwerkelijk recht heeft op de voorzieningen. Voor een berekening van het besteedbaar inkomen was het zuiverder geweest om de gemeentelijke bruto inkomensgrenzen als uitgangspunt te nemen.

Al deze punten tezamen laten zien dat de meest recente onderzoeken de gemeente geen goed zicht geven op de mate waarin de armoedeval zich in Amsterdam voordoet en wat gemeentelijke regelingen daaraan bijdragen.

Weinig inzet om uitvoeringskosten in beeld te krijgen

De aanbeveling om zicht te krijgen op de uitvoeringskosten van de inkomensondersteunende voorzieningen (aanbeveling 7) en om normen voor deze uitvoeringskosten te ontwikkelen (aanbeveling 8) was in 2013 in uitvoering. Het verbaast ons dan ook in 2016 te moeten constateren dat de uitvoering van deze aanbevelingen stil is komen te liggen. De vraag is waarom dit zo is. We zien daarvoor meerdere mogelijke verklaringen. Ten eerste is er in 2014 een nieuw college aangetreden met grote ambities op het gebied van armoedebestrijding. De afdeling Armoedebestrijding moest veel inspanningen verrichten om dit nieuwe beleid uit te voeren. Daarnaast was er in diezelfde periode sprake van een organisatieontwikkeling binnen de gemeente Amsterdam. Dit vergde veel van de organisatie en er waren veel personele wisselingen. Tenslotte werd er binnen de gemeente Amsterdam overgegaan op een nieuw financieel systeem (AFS). De afdeling Armoedebestrijding is daardoor bij de registratie van de kosten gebonden aan de algemeen geldende gemeentelijke regels. De afdeling Armoedebestrijding is nog voornemens om op de lange termijn de uitvoeringskosten beter in beeld te krijgen, maar zal hier geen normen voor ontwikkelen. Wij constateren wel dat er nog de nodige onzekerheden zijn rondom de ontwikkeling van de kostenverdeelstaat en dat men aarzelend is over de aanvullende acties die nodig zijn – bij de tijdregistratie van medewerkers - om daadwerkelijk goed zicht op de uitvoeringskosten per voorziening te krijgen.

3. Aandachtspunten

In vergelijking met het vorige opvolgingsonderzoek zijn belangrijke verbeteringen zichtbaar. Het tempo waarin de verbeteringen zijn doorgevoerd is echter wel traag en een deel van de aanbevelingen is nog niet uitgevoerd. Desondanks zullen wij geen nieuw vervolgonderzoek meer uitvoeren. We willen echter wel aanmoedigen dat de gemeente doorgaat met het uitvoeren van de aanbevelingen, verbetert waar dat nog nodig is en gaat starten wat nog moet worden gedaan. We zien twee punten die daarbij wat ons betreft extra inspanning van het college vragen.

Geef prioriteit aan het in beeld krijgen van de uitvoeringskosten en stel normen op

De afdeling Armoedebestrijding geeft aan wel voornemens te zijn om de uitvoeringskosten per inkomensondersteunende voorziening zichtbaar te maken, maar ziet geen mogelijkheden dit op korte termijn te realiseren. Wat betreft het ontwikkelen van normen lijkt er geen intentie deze te gaan ontwikkelen. Ondanks dat we mogelijke oorzaken zien waarom het uitvoeren van deze aanbeveling vertraging heeft opgelopen, willen wij benadrukken dat het prioriteit verdient om de uitvoeringskosten in beeld te krijgen. Alleen dan kan de doelmatigheid van de uitvoering bewaakt worden en kunnen de effecten op de uitvoeringskosten van veranderingen in beleid en regelgeving beter worden gemonitord. Dit biedt meer inzicht bij een evaluatie van het gemeentelijk armoedebeleid.

Zorg voor transparante en consistente informatie over de armoedeval en verken mogelijkheden om deze tegen te gaan

Wij vinden dat de onderzoeken naar de armoedeval in onvoldoende mate hebben bijgedragen aan transparante en consistente informatie over de mate waarin de armoedeval in Amsterdam voorkomt en welke mogelijkheden er zijn om het effect ervan te verminderen. Met het oog op het maken van een zorgvuldige politieke afweging is het essentieel dat de gemeenteraad hier wel over beschikt. Bij die politieke afweging kunnen verschillende vragen aan de orde komen, zoals 'wat verstaan we als gemeente onder de armoedeval en wijkt dat af van de gangbare definitie?', 'tot welke inkomenshoogte vinden we inkomensondersteuning acceptabel?' of 'op welke manier zorgen we ervoor dat de inkomensondersteuning het aanvaarden van (meer) werk niet belemmert?'.

Gezien onze bevindingen over de onderzoeken naar de armoedeval vinden wij dat er nu onvoldoende transparante en consistente informatie is over de armoedeval en de mogelijkheden om die te beperken. Gezien de doelstelling uit het Coalitieakkoord 2014-2018 om het armoedebeleid zo in te richten dat een armoedeval wordt voorkomen, vinden wij dat die informatie er wel moet komen. Daarbij adviseren we om de definitie van de armoedeval voor Amsterdam expliciet te maken en om bij het bepalen van de mate waarin de armoedeval zich voordoet zo veel mogelijk aan te sluiten bij de uitgangspunten van het gemeentelijk beleid. Ook zou er meer zicht moeten komen op welke mogelijkheden er zijn om de eventuele effecten van de armoedeval te verkleinen. Als deze informatie op een transparante en eenduidige manier voor de gemeenteraad beschikbaar komt, kan een zorgvuldige afweging worden gemaakt over de invulling van het gemeentelijk armoedebeleid.

We hebben ook gezien dat efficiency van het verstrekken van inkomensondersteunende voorzieningen een rol speelt bij de afweging om bepaalde voorzieningen aan te bieden. Zo was het voor het college in 2010 geen optie om de armoedeval tegen te gaan door het stapsgewijs verminderen van de inkomensondersteunende maatregelen. De reden die daarvoor werd aangevoerd was dat dit de uitvoeringskosten te sterk zou verhogen. Of en in welke mate dit in werkelijkheid het geval is kan niet worden beoordeeld, aangezien de gemeente nog onvoldoende zicht heeft op de uitvoeringskosten. Dit onderstreept nog eens onze eerdere opmerking om prioriteit te geven aan het in beeld brengen van de uitvoeringskosten per inkomensondersteunende voorziening en om normen op te stellen voor deze uitvoeringskosten.

4. Nawoord

De rekenkamer heeft deze rekenkamerbrief op 25 oktober 2016 voor een bestuurlijke reactie voorgelegd aan het college van burgemeester en wethouders. Op 8 november 2016 ontvingen wij de reactie van het college. In de bijlage volgt de integrale tekst van de bestuurlijke reactie van het college van burgemeester en wethouders.

Wij danken het college hartelijk voor zijn reactie op de rekenkamerbrief. Het college reageert op vijf aanbevelingen van de rekenkamer en daarmee ook op de twee aandachtspunten - over de armoedeval en de uitvoeringskosten - die de rekenkamer het college en de gemeenteraad nu nog naar aanleiding van het laatste opvolgingsonderzoek onder de aandacht wilde brengen. We constateren dat het college positief staat tegenover ons aandachtspunt over de armoedeval, maar daarbij enkele opmerkingen maakt. Verder legt het college ons aandachtspunt over de uitvoeringskosten naast zich neer. In dit nawoord gaan we in op de reactie van het college op onze aandachtspunten.

College wil meer inzicht geven in het tegengaan van de armoedeval

Wij zijn blij dat het college de kanttekeningen van de rekenkamer op het onderzoek naar de armoedeval erkent en dat het college voornemens is verder onderzoek te doen naar de armoedeval waarbij er aandacht zal zijn voor een eenduidige definitie van de armoedeval, de gemeentelijke uitgangspunten bij het armoedebeleid en de mogelijkheden om de armoedeval te verkleinen. Wij willen benadrukken dat wij het vooral belangrijk vinden dat de gemeenteraad transparante en onderbouwde informatie tot zijn beschikking heeft om zorgvuldige politieke afwegingen over het te voeren armoedebeleid te kunnen maken.

Het college benadrukt in zijn reactie dat voor de gemeente Amsterdam de vraag relevant is of mensen die doorstromen uit de bijstand er in bestedingsruimte op vooruit gaan en niet opgesloten zitten in de bijstand met het pakket aan inkomensondersteunende maatregelen. In ons onderzoek concluderen we dat er bij alle voorbeeldhuishoudens sprake is van een lager besteedbaar inkomen wanneer het inkomen stijgt van 120% naar 130% van het minimuminkomen en er dus sprake is van een armoedeval volgens de gangbare definitie.

In zijn reactie geeft het college verder aan dat ze er voor kiest om, behoudens bij de individuele bijzondere bijstand, geen stapsgewijze vermindering van de inkomensvoorzieningen toe te passen vanwege de hogere uitvoeringskosten die hiermee gemoeid zijn. We hebben echter ook geconstateerd dat het college in onvoldoende gedetailleerde mate zicht heeft op de uitvoeringskosten om dit zomaar te kunnen concluderen. Het lijkt ons daarom verstandig dat het college in een onderzoek naar de mogelijkheden om de armoedeval te verkleinen ook de optie van een stapsgewijze vermindering van de inkomensvoorzieningen meeneemt.

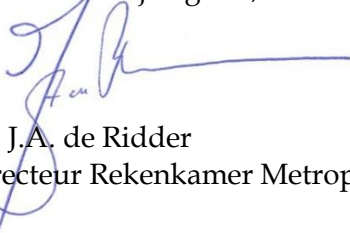
College geeft geen prioriteit aan het verbeteren van het zicht op uitvoeringskosten

Het college laat weten geen prioriteit te geven aan het inzichtelijk maken van de uitvoeringskosten per inkomensondersteunende maatregel. Via de kostenverdeelstaat zou dat kunnen maar het college vindt dat het daarvoor noodzakelijke tijdschrijven een negatief effect heeft op de doelmatigheid in de uitvoering.

De rekenkamer maakt hierbij een andere afweging. Wij vinden dat inzicht in de uitvoeringskosten per maatregel nuttig kan zijn juist om de doelmatigheid van de uitvoering te vergroten. Het biedt zicht op kostbare regelingen en mogelijke ondoelmatigheid in de uitvoering en levert informatie op over normen voor uitvoeringskosten voor zowel bestaande als nieuwe maatregelen. Kortom het biedt informatie die nuttig is om beslissingen te nemen over de meest doelmatige inzet van middelen.

Over de kosten van tijdsregistratie merken we op dat dit geen tijdrovende activiteit hoeft te zijn. Wellicht brengt het wat investeringskosten met zich mee omdat er procedures moeten worden ontwikkeld en medewerkers er aan moeten wennen, maar structureel is het tijdsbeslag minimaal als het aantal activiteiten waarvan de bestede uren moeten worden bijgehouden beperkt blijft.

Met vriendelijke groet,

dr. J.A. de Ridder
directeur Rekenkamer Metropool Amsterdam

Colofon Rekenkamer Amsterdam
Postbus 202
1000 AE Amsterdam

Projectleider: dr. Erik Oppenhuis
Onderzoeker: drs. Daniëlle van der Wiel

Bijlage - Reactie college van burgemeester en wethouders

De rekenkamer heeft deze rekenkamerbrief op 25 oktober 2016 voor een bestuurlijke reactie voorgelegd aan het college van burgemeester en wethouders. Op 8 november 2016 ontvingen wij de reactie van het college. In deze bijlage volgt de integrale tekst van de bestuurlijke reactie van het college van burgemeester en wethouders.

Op 25 oktober 2016 heeft het college uw Rekenkamerbrief en Onderzoeksrapport ontvangen met de conclusies uit het Tweede opvolgingsonderzoek. In uw begeleidende brief nodigt u ons uit, conform de procedure bestuurlijk wederhoor, te reageren op de conclusies en aandachtspunten uit uw Rekenkamerbrief. Het college maakt daarvan graag gebruik en hierbij treft u de bestuurlijke reactie aan. Voorafgaand aan uw Rekenkamerbrief heeft bij de afdeling Armoedebestrijding eenzelfde procedure van ambtelijke wederhoor plaatsgevonden in reactie op de Nota van bevindingen als uitkomst van het Tweede opvolgingsonderzoek Armoedebeleid in Amsterdam.

Allereerst wil het college de Rekenkamer bedanken voor het uitvoeren van het Tweede opvolgingsonderzoek dat een vervolg is op het Rapport Armoedebeleid in Amsterdam: De inzet van inkomensondersteunende maatregelen (2010) en het Opvolgingsonderzoek Armoedebeleid (2014). Het college is verheugd te lezen dat de Rekenkamer vooruitgang ziet en positief oordeelt over het overnemen en uitvoeren van een aantal aanbevelingen. Effectiviteit van het armoedebeleid is iets waar het college al veel stappen in heeft gezet en wat voortdurend aandacht heeft.

In deze brief geven wij een reactie op uw Rekenkamerbrief waarin u ingaat op uw conclusies uit uw onderzoek naar de opvolging van de 10 aanbevelingen die u heeft gedaan in 2010.

Beoordeling van de Rekenkamer

In de Rekenkamerbrief beoordeelt u de voortgang van de tien aanbevelingen die in het eerste onderzoek uit 2010 zijn gedaan. Het college heeft zowel in 2010 als in 2014 gereageerd en aangegeven welke aanbevelingen wel of niet worden overgenomen. In deze bestuurlijke reactie wil het college ook het moment aangrijpen om te noemen waar verbeteringen zijn doorgevoerd en waar de Rekenkamer positief over oordeelt. Daarnaast gaat het college in op de onderdelen die naar uw mening niet volledig zijn uitgevoerd.

Volledig uitgevoerde aanbevelingen

Het college heeft in de afgelopen jaren veel inzet gepleegd om verbeteringen door te voeren en is dan ook zeer verheugd dat de Rekenkamer de resultaten van deze inspanningen weet te waarderen. U concludeert dat er vijf aanbevelingen volledig zijn uitgevoerd. Zo constateert de Rekenkamer dat de kwaliteit van de Armoedemonitor is verbeterd. Door het gelijktrekken van definities van het bereik en wijze van berekenen met OIS, kunnen de omvang van de totale doelgroep en de bereikcijfers op de totale

doelgroep nu beter worden bepaald (aanbeveling 3). De bereikcijfers zijn dus goed in beeld en periodiek wordt de stand van zaken van het aantal verstrekte inkomensondersteunende voorzieningen beoordeeld (aanbeveling 4). Er zijn verbeteringen doorgevoerd in de kwaliteit en beheersing van de bestandskoppeling. Hierdoor is het bereik van de inkomensondersteunende maatregelen verhoogd (aanbeveling 5). De toegankelijkheid van inkomensondersteunende maatregelen is verbeterd door vereenvoudiging van het aanvraagproces met één aanvraagformulier. De communicatie is verbeterd en effecten van de voorlichtingscampagnes worden gemeten en waar nodig aangepast (aanbeveling 6). Tevens is een verbetering gemaakt rondom het proces en de controle van de verlening en declaraties van de Scholierenvergoeding (aanbeveling 9).

Niet volledig opgevolgde dan wel uitgevoerde aanbevelingen

Hieronder gaat het college in op de aanbevelingen en waarom ze wel of niet door het college zijn overgenomen. De aanbeveling worden besproken volgens de onderstaande opbouw

- Aanbeveling van de Rekenkamer in 2010
- Reactie van het College in 2010
- Inspanningen sinds 2010
- Bevindingen in het tweede opvolgingsonderzoek in 2016

Aanbeveling 1

Maak de doelen van het armoedebeleid meer concreet en meetbaar; formuleer het gewenste bereik van elke van de inkomensondersteunende maatregelen binnen de doelgroep en welke beoogde bijdrage heeft de maatregelen aan maatschappelijk participatie van minima.

Reactie van het college 2010

Het college heeft in 2010 deze aanbeveling overgenomen omdat het eens was met de noodzaak om voor de afzonderlijke inkomensondersteunende maatregelen concrete en meetbare doelstellingen te formuleren. De algemene doelstelling waarbij er 90% bereik onder de minima in 2013 werd nagestreefd, vond het college afdoende.

Inspanningen sinds 2010

De gemeente kan nu voor merendeel van de voorzieningen de totale omvang van de doelgroep bepalen. Dat maakt het bereik van voorzieningen beter meetbaar en geeft inzicht in hoe actief de bereikte klanten gebruik maken de voorzieningen. In de gemeentebegroting is het bereik van de twee voorzieningen met een brede doelgroep (Scholierenvergoeding en Stadspas) als belangrijkste indicatoren opgenomen en zijn daarmee relevante indicatoren voor de efficiëntie van beleid. Het college is voornemens om vanaf 2017 een nieuwe indicator toe te voegen aan de begroting, te weten het percentage van de minimahuishoudens met kinderen dat gebruikt maakt van een of meer kindregelingen.

Voor monitoring op efficiency vindt interne sturing op 30 indicatoren plaats waaronder: bereik van voorzieningen, realisatiecijfers van aantallen voorzieningen en doorlooptijden van afgehandelde aanvragen.

Bevindingen in het tweede opvolgingsonderzoek in 2016

U adviseert de gemeente Amsterdam om het advies van OIS in de Armoedemonitor

2014 om de bijdrage van het armoedebeleid aan maatschappelijke participatie van minima specifiek per inkomensondersteunende voorziening te formuleren of algemeen voor het gehele armoedebeleid, over te nemen. Tevens bent u van mening dat de beoogde bijdrage van het armoedebeleid aan de maatschappelijke participatie van minima nog onvoldoende in beeld is gebracht.

Reactie college

Het college onderschrijft het belang van heldere doelstellingen voor de voorzieningen op het bereik en het effect op maatschappelijke participatie van de gebruikers om zo effectiviteit en doelmatigheid te kunnen evalueren, zodat aanpassingen kunnen worden gedaan waar dit nodig blijkt. Het college is het met u eens dat het bereik van voorzieningen niet alles zegt over de maatschappelijke effecten van de voorzieningen. Daarom brengt het college ook het gebruik van voorzieningen in beeld. Gebruik zegt meer over de bijdrage van armoedebeleid aan de maatschappelijke participatie van minima. Het gebruik van belangrijke voorzieningen zoals de Stadspas en de Scholierenvergoeding is goed meetbaar. De digitalisering van de Stadspas heeft bijgedragen aan het inzicht in hoe vaak men deelneemt aan activiteiten van de Stadspas, dus maatschappelijk participeert. Om de effecten op maatschappelijke participatie voor de voorziening OV-kaart voor 65+ minima inzichtelijk te maken is een gebruikersonderzoek gedaan. Daaruit blijkt dat de OV-kaart 65+ bijdraagt aan mobiliteit, ouderen meer activiteiten doen en het hebben van sociale contacten. Hoewel er op dit terrein de nodige informatie beschikbaar is, onderschrijft het college het belang van meer onderzoek naar de effecten van het armoedebeleid op maatschappelijke participatie van de gebruikers. Deze inzet sluit aan bij de behoefte naar impactstudies die recent ook in de gemeenteraad is besproken.

Tenslotte de kanttekening dat het voor een aantal minimavoorzieningen niet mogelijk is om streefwaarden van bereik of gebruik te formuleren, omdat het vaststellen van de doelgroep niet of nauwelijks mogelijk is. Bijvoorbeeld: voor de voorzieningen Regeling Tegemoetkoming Meerkosten (Rtm) is de grootte van de doelgroep chronisch zieken en gehandicapten niet bekend. Het berekenen van de bereikpercentages is dan niet mogelijk, volgens OIS (Armoedemonitor 2014). Bij het vormgeven van deze regeling heeft uitvoerig overleg plaatsgevonden met de organisatie Cliëntenbelang. Zij geven aan dat deze regeling in hoge mate tegemoetkomt aan de behoefte van de doelgroep.

Aanbeveling 2

Analyseer de mogelijkheden om de effecten van de armoedeval te verminderen. Hierbij kan, onder andere, gedacht worden aan het stapsgewijs verminderen van de inkomensondersteuning of het variëren van inkomensgrenzen bij afzonderlijke inkomensondersteunende maatregelen.

Reactie van het college 2010

Het college heeft deze aanbeveling in 2010 overgenomen. Het college gaf aan dat niet zou worden gekozen voor het stapsgewijs verminderen van de inkomensondersteuning bij een stijgend inkomen. Het college vond de sterk stijgende uitvoeringskosten strijdig met het principe dat inkomensondersteuning vooral ten goede moet komen aan de laagste inkomens. Inspanningen sinds 2010

In 2014 is door het Nibud in kaart gebracht wat de effecten van de armoedeverzoeken op de armoedeval zijn bij verschillende groepen. De gemeente heeft in voorbereiding op de wetswijziging WWB een ontwerp van aanpassingen op de armoedeverzoeken opnieuw laten toetsen door het Nibud op het effect op de armoedeval. Uit het Nibud-onderzoek bleek dat verhogen van de grens een dempend effect heeft op de armoedeval.

Het college heeft op d. d. 21 oktober 2014 besloten de armoedegrens van 110% naar 120% van het wettelijk sociaal minimum (wsm) te verhogen. De verhoging dempt de kans op het optreden van een armoedeval bij uitstroom uit de bijstand.

Bevindingen in het tweede opvolgingsonderzoek in 2016

U constateert dat er geen onderzoek is gedaan naar maatregelen die genomen kunnen worden om de armoedeval te verminderen. U geeft echter aan dit te begrijpen gezien de conclusie uit het tweede Nibud-onderzoek waaruit bleek dat er vrijwel geen sprake is van een armoedeval. Echter stelt u de uitkomsten van het tweede Nibud-onderzoek ter discussie en bent u van mening dat de onderzoeken in onvoldoende mate hebben bijgedragen aan transparante en consistente informatie over de mate waarin de armoedeval in Amsterdam voorkomt en welke mogelijkheden er zijn om het effect ervan te verminderen. U adviseert om de definitie van de armoedeval voor Amsterdam expliciet te maken. U beargumenteert dat deze definitie kan ondersteunen bij het bepalen van de mate waarin de armoedeval zich voordoet, het toetsen aan de uitgangspunten van het gemeentelijk beleid en inzicht kan geven welke mogelijkheden er zijn om de eventuele effecten van de armoedeval te verkleinen. Indien deze informatie op een transparante en eenduidige manier voor de gemeenteraad beschikbaar komt, kan een zorgvuldige afweging worden gemaakt over de invulling van het gemeentelijk armoedebeleid.

Reactie van het college

Het college erkent de kanttekeningen die de Rekenkamer plaatst bij de conclusies uit het tweede onderzoek van het Nibud en wil daarom verder onderzoek doen naar armoedeval. Het college neemt de aanbevelingen die de Rekenkamer in haar brief heeft gedaan over en neemt daarin mee dat een eenduidige definitie van armoedeval kan ondersteunen bij het bepalen in welke mate de armoedeval zich voordoet, het toetsen aan de uitgangspunten van het gemeentelijk beleid en het vinden van mogelijkheden om effecten van de armoedeval te verkleinen.

Het college wil wel benadrukken dat voor de gemeente Amsterdam voornamelijk de vraag relevant is of mensen die uitstromen uit de bijstand er in bestedingsruimte wel op vooruit gaan en niet opgesloten zitten in de bijstand met het pakket aan inkomensmaatregelen. Het college heeft besloten tot het verhogen van de armoedegrens van no % naar 120% WSM. Dit verkleint de kans op een armoedeval wanneer men uitstroomt uit de bijstand.

De Rekenkamer stelt dat in de twee onderzoeken van het Nibud met andere definities wordt gewerkt. Dit komt omdat de beide onderzoeken een andere achtergrond en onderzoeksvraag hadden. Bij het verzoek aan het Nibud om onderzoek te doen naar de effecten van de verhoging van de inkomensgrens voor minimaregelingen naar 120% WSM is gevraagd of deze maatregel een dempend effect heeft op de kans op het optreden van een armoedeval bij uitstroom uit de bijstand. In dit eerste onderzoek was

het doel van het onderzoek om inzicht te krijgen in hoeverre het minimale beleid het aanvaarden van betaald werk belemmert. In tweede onderzoek is het Nibud gevraagd om inzichtelijk te maken wat het effect is van de gevolgen van de komst van de Participatiewet en de voorgenomen aanpassing van het gemeentelijk minimale beleid op de inkomsten en uitgaven van een aantal voorbeeldhuishoudens.

Het college benadrukt dat alleen op de minimaalvoorzieningen een inkomensgrens van toepassing is, maar niet op de individuele bijzondere bijstand. Daarvoor geldt een draagkrachtberekening. Dat betekent dat ook personen met een inkomen boven de 120% WSM een beroep kunnen doen op de bijzondere bijstand. Zo kunnen Amsterdammers met een hoger inkomen dan 120% WSM en hoge zorgkosten die niet in aanmerking komen voor de Regeling tegemoetkoming meerkosten (Rtm), voor een aantal kostensoorten van de Rtm individuele bijzondere bijstand aanvragen. Voor Amsterdammers met hoge zorgkosten is er dus een vangnet. Het college kiest er niet voor om voor alle inkomensgroepen een stapsgewijze vermindering van de inkomensvoorziening toe te passen, omdat daarin inkomen op individueel niveau moet worden vastgesteld en dit net als de individuele bijzondere bijstand hogere uitvoeringskosten met zich meebrengt.

Aanbeveling 7

Breng de uitvoeringskosten van de inkomensondersteunende maatregelen systematisch in beeld.

Reactie college 2010

Het college gaf aan het belang van goed inzicht in de uitvoeringskosten te onderschrijven. Voorop staat dat het geld zo veel mogelijk ten goede moet komen aan de Amsterdamse minima en de uitvoeringskosten zo laag mogelijk moeten worden gehouden. Het college vond het niet noodzakelijk om de uitvoeringskosten op het niveau van afzonderlijke inkomensondersteunende maatregelen in kaart te brengen.

Inspanningen sinds 2010

Uitvoeringskosten van de teams voorzieningen zijn goed in beeld en worden maandelijkse besproken in verantwoordingscyclus van het management aan de directie. In 2013 is door digitalisering en het invoeren van caseload management een flinke efficiency slag gemaakt die met een bezuiniging op formatie is verdisconteerd in de teams. Op detailniveau wordt de grootste kostenpost van uitvoeringskosten bijgehouden, namelijk de bezetting/loonkosten. Gemeentebreed is een nieuwe systematiek geïntroduceerd voor het toerekenen van uitvoeringskosten naar de diverse producten, de zogenaamde kostenverdeelstaat. De afdeling Armoedebestrijding loopt als onderdeel van de RVE Inkomens volledig mee in deze uniforme werkwijze.

Bevindingen in het tweede opvolgingsonderzoek in 2016

U constateert dat de afdeling Armoedebestrijding zicht heeft op de totale uitvoeringskosten, maar niet per inkomensondersteunende maatregel. U geeft aan verbaasd te zijn dat de afdeling Armoedebestrijding dit nog niet heeft gerealiseerd, sinds zij in 2013 een traject was gestart om de uitvoeringskosten per inkomensondersteunende voorziening beter in beeld te krijgen. U bent van mening dat zicht op de

uitvoeringskosten noodzakelijk is om de doelmatigheid van de uitvoering te kunnen bewaken en te monitoren wat de effecten van wijzigingen in beleid voor effecten op de uitvoeringskosten hebben.

Reactie van het college

De uitvoeringskosten van de inkomensondersteunende maatregelen zijn duidelijk inzichtelijk, echter niet specifiek per maatregel. Gemeentebreed is gestart met de invoering van de kostenverdeelstaat. Dit is een manier hoe uitvoeringskosten aan een afdeling worden toegerekend. Het is mogelijk dit door te berekenen naar activiteit (per inkomensondersteunende maatregel). De prioriteit van het college ligt bij een efficiënte uitvoering zodat zo veel mogelijk middelen beschikbaar blijven voor de doelgroep. Het college kiest ervoor de uitvoeringskosten zo laag mogelijk te houden en monitort deze continue. Daarbij ligt de focus op het zo efficiënt mogelijk inrichten van de processen. Een belangrijke stap die daarin is gezet is de invoer van het geïntegreerde aanvraagformulier aan de voorkant van het proces. Daarnaast kiest het college voor een flexibele inzet van medewerkers zodat zij meerdere regelingen kunnen behandelen. Het zal ingrijpende tijdschrijfinterventies vragen om de uitvoeringskosten exact naar een regeling toe te schrijven. Het college is van mening dat dit juist een negatief effect op de doelmatigheid heeft.

Aanbeveling 8

Ontwikkel per inkomensondersteunende maatregel normen voor de verhouding tussen uitvoeringskosten en de omvang van de verstrekte inkomensondersteuning.

Reactie college 2010

Het college gaf aan zich in te zetten voor het ontwikkelen van normen voor de verhouding tussen de uitvoeringskosten ten opzichte van de verstrekte inkomensondersteuning. Het college achtte het niet noodzakelijk om dit per afzonderlijke inkomensondersteunende maatregelen te doen.

Inspanningen sinds 2010

De gemeente heeft diverse interventies gedaan die geleid hebben tot een afname in de uitvoeringskosten. De uitvoeringskosten worden strak gemonitord en waar mogelijk worden uitvoeringskosten verlaagd. In de bestuurlijke besluitvorming wordt voor elke nieuwe voorziening in een 'business case' ook een inschatting gemaakt van de uitvoeringskosten. Dit wordt als norm voor die nieuwe voorziening gehanteerd.

Bevindingen in het tweede opvolgingsonderzoek in 2016

In 2013 constateerde u dat er gewerkt werd aan het ontwikkelen van normen voor de uitvoeringskosten per inkomensondersteunende maatregel. Nu geeft u aan dat het college geen normen heeft ontwikkeld voor de verhouding tussen de omvang van de uitvoeringskosten en de verstrekte inkomensondersteunende maatregelen.

Reactie van het college

Het college is van mening dat de doelmatigheid van de uitvoering van het totale

pakket aan inkomensondersteunende maatregelen voorop staat. De middelen die de gemeenteraad vanaf 2015 extra beschikbaar heeft gesteld worden zo goed mogelijk besteed aan inzet op het vergroten van het bereik en extra regelingen. Het college is dan ook zeer tevreden dat met vergelijkbare personele inzet veel meer activiteiten worden uitgevoerd (in 2014 was er in totaliteit 72,7 miljoen begroot voor armoedebestrijding en in 2015 was dit 95,4 miljoen).

Bij de inschatting van de uitvoeringskosten wordt de norm van 10% van het beschikbare budget per inkomensondersteunende maatregelen gehanteerd. Het college is van mening dat het verbinden van normen aan de inkomensondersteunende maatregelen vraagt om de uitvoeringskosten per maatregel in beeld te brengen. Dit zal extra kosten met zich meebrengen. Het college legt de focus op het verbeteren van de doelmatigheid door het verkorten van doorlooptijden en de processen continue te monitoren en te verbeteren.

Ook is met het invoeren van het geïntegreerde aanvraagformulier niet alleen de dienstverlening verhoogd, maar ook een efficiëncyslag tot stand gebracht. Het college zet de inspanningen voor een geïntegreerde en efficiënte dienstverlening voort, kiest waar nodig voor meer individueel of groepsgericht maatwerk en geeft de specifieke normering per instrument minder prioriteit.

Aanbeveling 10

Analyseer periodiek de verstrekte bijzondere bijstand om verschillen in de behandeling van aanvragen te signaleren en tijdig noodzakelijke aanpassingen of aanvullingen in de beleidsvoorschriften te kunnen maken opdat een gelijke behandeling van gelijke gevallen wordt gegarandeerd.

Reactie college 2010

Het college deelde niet de bevinding van de Rekenkamer dat er sprake was van een ongelijke behandeling van gelijke gevallen. Naar de mening van het college schoot in deze gevallen de verantwoording van de door de behandelend ambtenaar gemaakte afwegingen te kort. Het college stelde dat op dat vlak verbetering noodzakelijk is. In de interne kwaliteitscyclus van DWI (nu WPI) zou dit punt aandacht krijgen.

Inspanningen sinds 2010

Er wordt momenteel maandelijks onderzoek gedaan naar de uitgaven aan de bijzondere bijstand. Trends en afwijkingen in uitgaven worden gesignaleerd en er wordt actie ondernomen bij stijgingen en dalingen in de uitgaven per kostensoort. Om de kwaliteit van de uitvoering van de wet- en regelgeving te borgen te verbeteren voert de Interne Accountantsdienst (IAD) van WPI regelmatig kwaliteitscontroles uit en wordt er in de opleidingsprogramma's voor klantmanagers en inkomensconsulenten extra aandacht besteed aan bijzondere bijstand en het alternatief van het sociaal leenstelsel. Zo heeft de gemeente ook maatregelen genomen om te waarborgen dat gelijke gevallen zo veel mogelijk gelijk worden behandeld. Sinds de gemeentelijke reorganisatie is de uitvoering van de bijzondere bijstand gecentraliseerd. Hierdoor is goede uitwisseling over de uitvoering mogelijk. Processen en formulieren zijn opnieuw beschreven en vereenvoudigd en waar kan gedigitaliseerd.

Bevindingen in het tweede opvolgingsonderzoek in 2016

Met deze aanbeveling heeft u voor ogen dat de beschikbare informatie over de verstrekte bijzondere bijstand periodiek zou worden geanalyseerd op uitschieters om te achterhalen wat de oorzaak daarvan is. Daarmee beoogt u dat indien het nodig is maatregelen genomen kunnen worden om dergelijke verschillen in de toekomst te voorkomen. U stelt dat dit niet systematisch gebeurt.

Reactie van het college

Het college is van mening dat voldoende inzet wordt gepleegd om de bijzondere bijstand te monitoren. De cijfers van de bijzondere bijstand worden maandelijks gerapporteerd op de meest voorkomende kostensoorten. Per kostensoort worden deze cijfers geanalyseerd. Ook wordt systematisch gekeken naar mogelijkheden om de kosten van zowel in de uitvoering als op de stuurbare kosten de uitgaven te verminderen. In de half jaarlijkse rapportage worden hiervoor aanbevelingen gedaan en wordt overzicht gegeven van de uitgaven per kostensoort, te verwachten trends, stand van zaken, plannen van aanpak, de bijgestelde JEV. Deze rapportage wordt gedeeld met de afdeling Inkomensvoorziening, directie en de wethouder.

De kwaliteit van de uitvoering van de bijzondere bijstand (recht- en doelmatigheid) wordt systematisch bewaakt door middel van inzet van audits die vervolgens door IAD en ACAM worden gecontroleerd. Aanpassing van de beleidsvoorschriften voor verbetering van de uitvoering worden waar nodig maandelijks gedaan.